

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ МАЛИХ ФОРМ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

МАДІНА ВАРІСОВА, студентка гр. МГМТ-1-19

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Експертне консультування є найбільш ефективним методом діагностики проблеми в сфері малого підприємництва в АПК, коли більшість проблем пов'язано з технічними або технологічними особливостями переробних галузей АПК і не потрібно залучення значних фінансових, матеріальних і кадрових ресурсів, якими в більшості своїй малі форми підприємництва в АПК не мають. Крім того, експертне консультування є досить привабливим для малих форм господарювання в АПК ще і в силу високого рівня стандартизації в процесі реалізації консультаційного проекту, що значно мінімізує ризик неотримання очікуваного результату.

Аналіз літературних джерел з цієї проблематики показав, що більшість авторів одностайні в основних і добре відомих специфічних характеристиках малого підприємництва в сільському господарстві. Ці специфічні характеристики притаманні практично всім суб'єктам малого підприємництва в сільському господарстві, які включають комерційні організації (малі підприємства), фермерські господарства та індивідуальних підприємців. Природно, що всі ці форми підприємництва відносимо до сільського господарства і агропромислового комплексу, так як, наприклад, комерційні організації (малі підприємства) можуть займатися переробкою, а не виробництвом сільськогосподарської продукції, що відносить їх вже до переробної промисловості або в АПК. Відповідно, перераховані групи малих форм підприємництва підрозділяються на різні за чисельністю працівників, обсягу виробництва і багатьма іншими параметрами. І проблеми у них, як правило, різні. Якщо для невеликих підприємств найбільш гостро стоять проблеми, пов'язані з необхідністю отримання специфічного агросервісу і державну підтримку на етапі «стартапів», то для щодо середніх підприємств найбільш гострими є проблеми, пов'язані з конкурентним тиском великих агрохолдингів і нерівністю в системі товарного агробізнесу. Виходячи з вищесказаного, представляється можливим систематизувати специфіку форм і видів застосовуваного консалтингу в залежності від особливостей функціонування малих форм підприємництва в сільському господарстві.

Аналіз взаємозв'язку між особливостями малих форм підприємництва в сільському господарстві і формами консультаційних послуг, найбільш адекватних зазначеним особливостям, найбільш затребуваними, як нам уявляється, серед малих форм підприємництва повинні бути процесний і експертно-процесний методи консалтингу. Однак на практиці картина складається зовсім інша. Найбільшого поширення серед малих форм підприємництва в сільському господарстві сьогодні отримали експертний і експертно-навчальне консультування, що вони пов'язують з вкрай низьким рівнем кваліфікації керівників цих господарств в області законодавства, фінансів, податків, маркетингу та менеджменту.

На нашу думку, виключення з консультаційного обслуговування і попиту на ці послуги з боку малих форм підприємництва в сільському господарстві такого виду, як процесне консультування, веде до споживчого відношення керівників малих підприємств до консалтингу, коли вони стурбовані виключно пошуком коштів на оплату консультантів і отриманням від них готового консультаційного проекту або рішення, реалізація якого виправдає їхні сподівання у вирішенні кризової ситуації на їхньому підприємстві. З точки зору управлінського впливу консультаційні послуги для малих форм підприємництва в сільському господарстві можна поділити на дві великі групи: - консультаційні послуги, спрямовані на подолання внутрішніх кризових проблем розвитку малих підприємств; - консультаційні послуги, спрямовані на розробку стратегії і бізнес-плану розвитку самого підприємства на етапі його становлення. До першої групи консультаційних послуг можна віднести консультаційні проекти, засновані на процесах консалтингу і мають на меті розробку систем фінансового та податкового управління, управління персоналом, аудит і аналіз господарської ситуації і багато іншого. До другої групи консультаційних послуг фахівці відносять, як правило, розробку перспективних планів розвитку бізнесу замовника, аудит, складання бізнес-плану, маркетингової стратегії, стратегії галузевої спеціалізації і інші. Інакше кажучи, процесне консультування в даному випадку знову замінюється експертно-навчальним консалтингом, в результаті чого будь-яке нововведення або законодавча зміна вимог у цій галузі буде неможливим для вирішення власними силами замовника, а зажадає знову залучення консультаційної компанії і оплати її послуг.

Таким чином, консультаційні послуги в малому підприємстві в сільському господарстві мають цілий ряд специфічних особливостей, обумовлених, насамперед, специфікою самого процесу сільськогосподарського виробництва, а також специфікою малих форм господарювання, що істотно відрізняються від аналогічних структур в промисловості або будівництві.